Registratienummer: **1568916**

| **Notitie ter informatie voor commissie / raad** | | | |
|---|---|---|---|
| Onderwerp: | Uitvoeringsplan aanpak eenzaamheid in Bernheze 2021-2023 | | |
| Portefeuillehouder: | wethouder Rein van Moorselaar | Openbaar: | Ja |

Heesch, 18 mei 2021

**Kennisnemen van:**
In deze notitie informeren we u over het uitvoeringsplan Aanpak eenzaamheid in Bernheze 2021-2023. Dat we met een uitvoeringsplan Aanpak eenzaamheid komen is aangekondigd in:

- de programmalijn Aanpakken met Impact in het sociaal domein en de werkbijeenkomst over de drie programmalijnen op 28 september 2020;
- het herstelplan covid 19 Bernheze (NTI van 4 mei verseon 1560270).

**Inleiding**
Eenzaamheid is een urgent en actueel probleem. En eenzaamheid kan iedereen raken, jongeren en volwassenen/ouderen. De coronacrisis maakt dit thema nog urgenter. Het belang van het verminderen van eenzaamheid is in het bestuursprogramma “Samen voor Bernheze 2018-2022” als volgt geformuleerd: “Samen met onze inwoners en verenigingen komen we tot concrete voorstellen om eenzaamheid aantoonbaar terug te dringen”. De gemeenteraad stelde al in 2018 een motie vast met daarin een oproep om een initiatiefgroep tegen eenzaamheid te starten.

De aanpak van eenzaamheid is opgenomen in de programmalijn Aanpakken met Impact in het sociaal Domein. In een werkbijeenkomst op 28 september 2020 over de (voortgang van de) drie programmalijnen (Integrale toegang, Meedoen naar vermogen en Aanpakken met Impact) hebben we met u hierover gesproken. U ondersteunde toen het belang van de focus op eenzaamheid.

Op 18 mei stemden we in met het uitvoeringsplan Aanpak eenzaamheid in Bernheze 2021-2023. Hierin beschrijven we hoe wij het aantal mensen dat eenzaamheid ervaart in onze gemeente willen verminderen. We stellen als doelen:

1. Meer in beeld brengen van eenzaamheid en eenzame inwoners (signaleren, herkennen en melden)
2. Versterken van aanbod voor eenzame inwoners, passend bij de behoeften

**Samenvatting/toelichting**
Wij stemmen in met het uitvoeringsplan Aanpak eenzaamheid in Bernheze 2021-2023 op basis van de volgende argumenten:

1. *In de programmalijn Aanpakken met Impact is eenzaamheid één van de belangrijke (beleids)prioriteiten*

In Aanpakken met Impact werken we aan 5 prioritaire thema’s. Naast eenzaamheid zijn dat mantelzorg, dementie, armoede en het versterken van zelfredzaamheid. We leggen focus op eenzaamheid omdat:

- Door de coronacrisis eenzaamheid onder inwoners groter is geworden.
- Er hoge percentages eenzaamheid zijn (zie bijlage 1). In de GGD-monitor 2016 zien we de volgende percentages van inwoners die eenzaamheid ervaren: 12-18 jaar: 24%, 19+: 34 %, 65+: 43%. In de GGD-jeugdmonitor 2019 zien we dat 20 % van de 12 tot 18

jarigen aangeeft “matig eenzaamheid” te ervaren ten opzichte van 28 % in de GGD-regio Hart voor Brabant.
- Eenzaamheid een hardnekkig probleem is. Het rapport ”Sociaal domein op koers” van het Sociaal Plan Bureau (november 2020) geeft aan dat sommige mensen met een ondersteuningsbehoefte niet worden bereikt, bijvoorbeeld omdat de eigen kracht beperkt is en het sociaal netwerk ontbreekt.
- Eenzaamheid een overstijgend vraagstuk is: eenzame mensen kunnen ook te maken hebben met andere problematiek, zoals schulden, psychische kwetsbaarheid, stress, gezondheidsproblemen, mantelzorg. Door eenzaamheid aan te pakken, pakken we ook de andere thema’s aan.

*2. In de aanpak eenzaamheid sluiten we aan bij bestaande netwerken/samenwerkingen*

We hanteren bij de aanpak van eenzaamheid de volgende uitgangspunten:
- We gaan uit van alle inwoners, een brede doelgroep. Eenzaamheid kan iedereen raken, jongeren en volwassenen/ouderen. In de online bijeenkomsten werd opgemerkt dat de groep jongeren geen “vergeten” groep mag worden. Veel activiteiten richten zich op volwassenen. We willen nadrukkelijk ook aandacht voor de jongeren.
- Zelf-oplossend vermogen van de organisaties in de kernen. Wat in de wijk kan worden opgepakt, pakken we daar op. Als de hulpvraag niet in de kern/wijk kan worden opgepakt, is er hulp en ondersteuning mogelijk via Wegwijzer. In Wegwijzer werken de organisaties in het sociaal domein integraal samen.
- We sluiten aan bij bestaande structuren. Bij Wegwijzer voor het signaleren, melden en registeren van eenzamen, bij bestaande (netwerk)organisaties en bestaand aanbod in de kernen.
- We gaan uit van maatwerk in de kernen.
- We betrekken eenzamen mensen bijvoorbeeld door (meer) huisbezoeken en het gesprek aan te gaan over eenzaamheid. We geven vrijwilligers en professionals hiervoor “tools” en training.
- Wij passen aan en sturen bij. Als we bijvoorbeeld in het contact met eenzame inwoners zien dat er een ander resultaat of andere aanpak nodig is, dan passen we dat aan. De klankbordgroep eenzaamheid adviseert daarin.
- We leggen relatie met de andere thema’s van Aanpakken met Impact. In het bijzonder met de evaluatie van het armoedebeleid.
- We leggen relatie met andere beleidsterreinen zoals gezondheidsbeleid.

*3. De aanpak van eenzaamheid vraagt een tijdelijke aanjaag- en coördinatiefunctie*

Het verminderen van eenzaamheid is een grote opgave waar veel organisaties bij betrokken zijn en een integrale aanpak/afstemming met andere (beleids)terreinen nodig is. Dit vraagt een coördinerende rol die we beleggen bij onze uitvoeringsorganisatie ONS welzijn. We gaan uit van 6 uur per week voor een periode van twee jaar. Deze tijdelijke coördinator krijgt opdracht om een duurzame aanpak tegen eenzaamheid (mee) te organiseren. Taken zijn: het netwerk verder opbouwen en versterken, netwerkactiviteiten (zoals de week tegen eenzaamheid), organiseren van bewustwording en communicatie rondom eenzaamheid, deskundigheidsbevordering professionals in Wegwijzer, vrijwilligers en andere professionals, werven, opleiden en behouden van vrijwilligers. Daarnaast is het de opdracht om de aanpak eenzaamheid te borgen in de reguliere werkzaamheden van ONS welzijn en de burgerinitiatieven. We gaan dus uit van tijdelijk meerwerk.
In de opdracht gaan we concrete resultaatafspraken formuleren bijvoorbeeld ten aanzien van het werven, opleiden en behouden van vrijwilligers verspreid over alle kernen die samen het netwerk eenzaamheid vormen en verbonden zijn aan de burgerinitiatieven.

*4. Door de Corona crisis is eenzaamheid onder inwoners groter geworden*

Om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan, probeert iedereen zich zo goed mogelijk aan de RIVM-regels te houden. Zoals de 1,5 meter afstand en het reguleren/verminderen van

bezoek. Dit heeft ervoor gezorgd dat Nederlanders zich eenzamer voelen dan voor de crisis. In coronatijd is de groep eenzame ouderen verdubbeld, heeft SCP (september 2020) berekend. Ook uit onderzoek van de Universiteit van Tilburg (september 2020) blijkt dat het contact met mensen die iets verder van je af staan zoals kennissen en buren, belangrijker is dan tot nu toe gedacht in het verminderen van het gevoel van eenzaamheid. En dit contact is tijdens de coronacrisis afgenomen.

5. *Vrijwilligers en professionele organisaties, evenals de ASD, hebben deelgenomen aan het participatietraject*

Dit uitvoeringsplan is tot stand gekomen in samenwerking met een klankbordgroep eenzaamheid, bestaande uit een vertegenwoordiging van ONS welzijn, GGD, gemeente en een adviseur van de landelijke organisatie “Eén tegen Eenzaamheid”.
In november 2020 en februari 2021 waren er online bijeenkomsten met diverse lokale vrijwilligers en professionele organisaties. De Adviesraad Sociaal Domein heeft input geleverd door deelname aan de bijeenkomsten. Ook heeft de GGD namens de klankbordgroep een vragenlijst uitgezet. De uitkomsten (factsheet eenzaamheid) staan in de bijlage.

**Vervolg**
*Actielijnen*
In de periode van juni 2021 tot en met juni 2023 werken we aan vijf actielijnen:
1. Herkennen, signaleren en melden van eenzaamheid
2. Beleggen van een coördinatiefunctie
3. Bevorderen van deskundigheid van vrijwilligers en professionals
4. Vergroten van bewustwording van eenzaamheid en de gevolgen
5. Ondersteuningsaanbod in beeld, matchen van vraag en aanbod

Deze acties gaan we vertalen naar concrete actieplannen, passend bij de behoeften in de kernen. Om dit te doen, breiden we de klankbordgroep eenzaamheid uit met contactpersonen uit de kernen.
In de vertaling naar meer concrete actieplannen maken we verbinding met andere beleidsterreinen/thema’s Aanpakken met Impact. We denken bijvoorbeeld aan het combineren van deskundigheidsbevordering van vrijwilligers en waar nodig professionals op thema’s eenzaamheid en armoede.

*Tijdelijke coördinatiefunctie*
De coördinator krijgt de opdracht om deze functie van 6 uur per week na twee jaar te borgen in de reguliere werkzaamheden van ONS welzijn en de burgerinitiatieven. We streven ernaar de coördinatiefunctie bij ONS welzijn uiterlijk 1 september 2021 te laten starten.

*Inrichten Wegwijzer*
Voor het signaleren, melden en registeren van eenzaamheid richten we Wegwijzer in. We onderzoeken of er extra expertise nodig is voor de medewerkers. Daarnaast moeten we inwoners en lokale organisaties informeren dat Wegwijzer een meldpunt en vangnet is voor eenzaamheid.

Over de voortgang van dit uitvoeringsprogramma informeren we college en raad regelmatig.

**Bijlagen:** De bijlagen zijn digitaal beschikbaar.
- Uitvoeringsplan Aanpak eenzaamheid Bernheze 2021-2023
- Bijlage 1: eenzaamheid: vormen van eenzaamheid en cijfers Bernheze
- Bijlage 2: Uitkomsten vragenlijst GGD: factsheet eenzaamheid Bernheze
- Bijlage 2-2; Uitkomsten bijeenkomst 01-02-2021
- Bijlage 2-3: Uitkomsten bijeenkomst 01-02-2021
- Bijlage 2-4: Uitkomsten bijeenkomst 01-02-2021